

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 15 lipca 2024 roku

GAB.420.6.2024.JG

**Szanowny Pan
Łukasz Krasoń**

**Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Rodziny, Pracy
i Polityki Społecznej**

**Pełnomocnik Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych**

sekretariat.bon@mrpips.gov.pl

Szanowny Panie Ministrze,

Do Biura Rzeczniczki Praw Dziecka zwracają się osoby opiekuńcze dzieci i młodzieży rozwijającej się w spektrum autyzmu oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami w Polsce w sprawach dotyczących stosowania przez Zespoły Orzekające o Niepełnosprawności nieuczciwych praktyk odbierania prawa do punktu 7-go oraz 8-go orzeczeń o niepełnosprawności oraz wydawania orzeczeń na krótki okres.

Punkt 7. w orzeczeniu o niepełnosprawności mówi, że dziecko, nie jest zdolne do samodzielnej egzystencji i potwierdza konieczność zapewnienia dziecku stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Należy zwrócić uwagę, iż zarówno postawienie diagnozy, jak i trafne określenie potrzeb dziecka rozwijającego się w spektrum autyzmu (zaburzenie ze spektrum autyzmu, ang. *autism spectrum disorder*, ASD) może być dokonane tylko przez zespół profesjonalistów posiadających specjalistyczną wiedzę z zakresu rozpoznawania ASD.

Należy mieć na uwadze, że realne potrzeby osób młodych w spektrum autyzmu, pomimo posiadania podobnej diagnozy, są bardzo zróżnicowane.

Podobnie winno to przebiegać w pracach Zespołów Orzekających o Niepełnosprawności, jednak realia pokazują inaczej. Zbyt często dochodzi do przypadków, gdzie o niepełnosprawności orzeka specjalista o innej specjalizacji niż choroba dziecka (na przykład lekarz ortopeda czy kardiolog). Tym samym stanowi to naruszenie postanowień art. 25 i 28 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych oraz art. 2 i 23 Konwencji o Prawach Dziecka.

Nadmienić należy, że podstawą w postępowaniu orzecznym jest nie tylko samo badanie, ale przede wszystkim dokumentacja, w szczególności zaświadczenia lekarskie wydane dla potrzeb Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności oraz dokumentacji medycznej, psychologicznej, w tym na przykład kart informacyjnych leczenia szpitalnego, dokumentacji medycznej z poradni specjalistycznych.

Osoby opiekuńcze dzieci i młodzieży z autyzmem podnoszą fakt iż komisje nie biorą pod uwagę powyższej dokumentacji, a same komisje trwają rekordowo krótko od 5 do 10 minut.

Komisje Orzekające zdają się nie zauważać problemów osób autystycznych – takich, jak nadwrażliwość sensoryczna czy problemy neurologiczne a także innych współwystępujących chorób. Dotyczy to zarówno dzieci i młodzieży z autyzmem, jak i osób dorosłych, po których na pierwszy rzut oka nie widać ich niepełnosprawności.

Należy nadmienić, iż spektrum autyzmu nie zawsze oznacza niepełnosprawność intelektualną. Nie zawsze osoba w spektrum wymaga stałej opieki. Jednak spora część osób, u których zdiagnozowano autyzm z powodu niesamodzielności i braku rokowań na to, że kiedykolwiek samodzielność osiągną, wymaga przyznania punktu 7-go i 8-go.

Jednocześnie zwracam się z uprzejmą prośbą w związku z pismem skierowanym¹ przez Zastępcę Rzecznika Praw Dziecka Adama Chmurę o możliwość pilnego, bezpośredniego spotkania w sprawie podejmowanych działań dot. orzekania o niepełnosprawności dzieci i młodzieży w spektrum autyzmu.

Z wyrazami szacunku,

Monika Horna-Cieślak

Rzecznik Praw Dziecka

Zastępca
Rzecznika Praw Dziecka

Jan Gawroński

Społeczny Zastępca Rzecznika Praw Dziecka

¹ ZSS.420.26.2024.AG